

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyně Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce: **I. E.**, narozen X
státní příslušník Turecké republiky
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 9. 6. 2023, č. j. OAM-756/LE-BE01-BE02-PS-2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zajistil žalobce podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a s odkazem na § 46 odst. 5 téhož zákona stanovil dobu trvání zajištění do 5. 10. 2023.
2. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), podanou dne 23. 6. 2023 domáhá zrušení napadeného rozhodnutí.
3. Namítá, že žalovaný byl povinen zvážit možnost aplikace zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu. Podle judikatury je nutno brát zřetel též na čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Žalovaný se omezil toliko na povrchní zhodnocení majetkových a rodinných poměrů žalobce, jeho pobytovou historii na území České republiky a soulad žalobcova chování s českým právním řádem. Pokud by se žalovaný zabýval zhodnocením předpokladů pro zajištění řádně a úplně, dospěl by k závěru, že uložení zvláštních opatření je dostačující. Žalovaný však vycházel pouze z toho, že se žalobce v České republice nachází nelegálně a že se měl kdysi vyjádřit, že jeho cílovou zemí je Německo. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by žalobce v minulosti páchal trestnou činnost nebo narušoval veřejný pořádek. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.
4. Žalobce je frustrován ze sociální izolace. Je zcela odříznut od kontaktu s dcerou a malým vnukem, kteří jsou na něj silně citově fixováni. Jejich odloučení prohlubuje deprese a beznaděj. Žalobcovi dva synové žijí v Německu. V zemi původu již žádnou rodinu nemá. Všechny tyto faktory v kombinaci se stísněnými prostory a omezenou možností pohybu mají negativní dopad na žalobcovu psychiku.
5. Již při zajištění podle zákona o pobytu cizinců došlo k vydání nezákonného a nepřezkoumatelného rozhodnutí, neboť bylo tlumočeno z tureckého jazyka, kterému žalobce nerozumí. Žalobce opakovaně zdůrazňoval, že není turecké státní příslušnosti, ale syrské. Krajské ředitelství policie kraje Vysočina (dále jen „policie“) vycházelo z nesprávně a nedostatečně zjištěného skutkového stavu, a to nejen na základě tlumočení, ale i nesprávně posoudilo nezbytnost žalobcova zajištění.
6. Napadené rozhodnutí stanoví dobu zajištění v rozporu se zákonem. Délka zajištění nesmí přesáhnout dobu přiměřenou vzhledem ke sledovanému cíli. V napadeném rozhodnutí absentují dostatečně odůvodněné úvahy vedoucí k závěru, že u žalobce jsou naplněny podmínky pro zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Odůvodnění je šablonovité a není z něj patrné, zda žalovaný zohlednil konkrétní žalobcovu situaci.
7. Závěrem žalobce uvádí, že žalovaný porušil § 2 odst. 2 a 4, § 3, § 50 odst. 3 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, čl. 8 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný považuje žalobu za nedůvodnou, námitky za obecné a napadené rozhodnutí za přezkoumatelné. Žalovaný při posouzení důvodů zajištění vycházel z informací pocházejících z předchozí činnosti policie, což mu umožňuje § 87 odst. 1 zákona o azylu.

Takový postup je běžný, pokud cizinec podá žádost o udělení mezinárodní ochrany až po zajištění policií.

9. Žalobce cestoval z Turecka přes Maďarsko, tam však o mezinárodní ochranu nepožádal. Učinil tak teprve v České republice, a to až v situaci, kdy se nezdařil jeho plán pokračovat v nelegální cestě za syny do Německa, kontrolovala jej policie, bylo mu uloženo správní vyhoštění a policie jej zajistila.
10. Napadené rozhodnutí vychází z individuálních okolností žalobcova případu, které mají podklad ve správním spisu. To se týká i stanovené délky zajištění na 120 dnů. Délka zajištění koresponduje s šestiměsíční základní lhůtou pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Ve výsledku se vždy v počáteční fázi řízení jedná o odhad, přesný průběh do detailu předem specifikovat nelze. Délka zajištění nebyla stanovena paušálně a není nepřiměřená.
11. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce je dospělý, svéprávný, zdravý muž. Příbuzné (10 sourozenců) má v Turecku. Nemá žádná omezení ani zvláštní potřeby. Žalovaný neshledal, že by šlo o zranitelnou osobu podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. K režimu v zařízení pro zajištění cizinců (dále též jen „zařízení“) žalovaný uvedl, že žadatelé o mezinárodní ochranu dostávají voucher s paušální částkou k využití pevného telefonního automatu, který je v zařízení umístěn, a mohou tak kontaktovat příbuzné i v zahraničí. V zařízení jsou poskytovány mj. služby sociálního pracovníka a psychologa. Lze zprostředkovat i kontakt s psychiatrem. Žalobce se vědomě rozhodl cestovat bez dokladů a víza do států EU. Musel být proto srozuměn i s možností, že v případě zadržení může být zajištěn a podroben režimu pobytu v zařízení.
12. Námitky související s tlumočením a státní příslušností směřují proti rozhodnutí a postupu jiného správního orgánu (policie). Nicméně ani z podkladů ve správním spisu neplyne důvodnost těchto námitek. Žalovaný žalobce nezajistil podle § 46 odst. 1 písm. c) zákona o azylu. Jsou proto nedůvodné i námitky, že žalobce v minulosti nepáchal trestnou činnost a nenarušoval veřejný pořádek. Možnost uložení zvláštních opatření žalovaný řádně posoudil a přezkoumatelně odůvodnil.
13. Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.
14. K návrhu na přiznání odkladného účinku (který žalobce učinil součástí žaloby) žalovaný uvedl, že je účelový. V důsledku přiznání odkladného účinku by žalobce měl být propuštěn ze zajištění. Toho se však domáhá samotnou žalobou. Smysl soudního přezkumu by tak byl zpochybněn.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

15. Soud ověřil, že žalobu podala osoba k tomu oprávněná, ve lhůtě podle § 46a odst. 7 zákona o azylu. Žaloba také splňuje všechny formální požadavky na ni kladené. Je tedy věcně projednatelná.
16. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Napadené rozhodnutí přezkoumal na základě uplatněných žalobních bodů a v souladu s požadavky rozsudku SDEU ze dne 8. 11. 2022, ve spojených věcech C-704/20 a C-39/21, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid*, též zkoumal, zda napadené rozhodnutí není stíženo jinými (v žalobě neuplatněnými) vadami či nezákonnostmi (viz též rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 11. 2022, čj. 34 Az 36/2022-32, č. 4439/2023 Sb. NSS).

17. Soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Neshledal ani jiné vady či nezákonnosti (neuplatněné v žalobě), které by měly vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.
18. S ohledem na skutečnost, že žádný z účastníků nepožádal o nařízení jednání a soud nepovažoval nařízení jednání za nezbytné, rozhodl o žalobě bez jednání (§ 46a odst. 8 zákona o azylu).

Zjištění ze správního spisu

19. Hlídka policie dne 31. 5. 2023 ve 14:50 hod. kontrolovala na odpočívce dálnice D1 (111. km ve směru na Prahu) osobní vozidlo, kterým kromě řidiče cestovaly další čtyři osoby. Jednou z nich byl též žalobce, který předložil pouze turecký občanský průkaz. Policii proto vzniklo podezření, že v České republice pobývá bez platného cestovního dokladu a oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn. Žalobce proto zajistila podle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a dne 1. 6. 2023 s žalobcem zahájila řízení o správním vyhoštění.
20. Téhož dne žalobce vyslechla, a to za účasti tlumočnicka do tureckého jazyka. Žalobce do protokolu o výslechu uvedl, že s tlumočením do tureckého jazyka ustanovenou tlumočnicí souhlasí. Dále uvedl, že trvale bydlí v Istanbulu (Turecko), kde bydlí jeho dcera, která cestovala se žalobcem. Má dva syny, kteří se zdržují v Německu. Je z 11 dětí, všichni žijí v Turecku, rodiče již nežijí. Cítí se zdravý, s ničím se neléčí, léky neužívá. V Turecku nebyl spokojený, bylo tam málo pracovních příležitostí, velmi špatná životní úroveň, proto se rozhodl odcestovat do Evropy. Je kurdského původu. Tato skupina je v Turecku utlačována. Dále chce jet za svými syny, kteří jsou v utečeneckém táboře v Německu. Sám chce v Německu požádat o azyl a případně tam pracovat. Dne 29. 5. 2023 nastoupil s manželkou a dcerou v Istanbulu na úložnou plochu kamionu do přední části, která byla zavřená deskou, a tím tam vzniklo místo pro tři na sezení oddělené od zbývajících úložných ploch. V kamionu byli asi jeden den, neví, přes jaké země jeli. Pak zastavili a řidič je vyzval, aby vystoupili. Nevěděli, že jsou v Maďarsku. Řidič s někým komunikoval a pak jim na telefon přišla poloha, kam se mají dostat a kde je naloží další auto. Všechny zprávy podle dohody smazal. Pak nastoupili do auta, kterým se dostali do České republiky. Při nástupu v Istanbulu s sebou měli cestovní pasy, ale ty se někde cestou ztratily. Bylo domluveno, že až budou v Německu, zaplatí žalobcův bratr v Turecku za převoz 3 000 EUR za osobu. Cílem žalobcovy cesty bylo Německo, kromě dvou synů, kteří jsou v Německu, žádné jiné příbuzné v EU nemá. Neexistují důvody, které by mu bránily ve vycestování z ČR, do Turecka už se ale vrátit nechce. Proti protokolu o výslechu žalobce nevznese žádné výhrady.
21. Policie dne 1. 6. 2023 vydala rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce (č. j. KRPJ-68116-20/ČJ-2023-160022-SV). Dobu, po kterou žalobci nelze umožnit vstup na území členských států EU stanovila na dva roky.
22. Dne 1. 6. 2023 pak policie vydala rozhodnutí o žalobcově zajištění (č. j. KRPJ-68116-20/ČJ-2023-160022-SV) podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1996 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), za účelem správního vyhoštění. Dobu zajištění stanovila na 80 dnů od okamžiku omezení osobní svobody.
23. Dne 7. 6. 2023 podal žalobce v zařízení pro zajištění cizinců žádost o udělení mezinárodní ochrany.
24. Dne 9. 6. 2023 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Posouzení žaloby

25. Soud úvodem připomíná, že zajištěním cizince dochází k citelnému zásahu do jeho základního práva na osobní svobodu (srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *John proti Řecku* ze dne 10. 5. 2007, stížnost č. 199/05, *Rusu proti Rakousku* ze dne 2. 10. 2008, stížnost č. 34082/02, *Rashed proti České republice* ze dne 27. 11. 2008, stížnost č. 298/07, a *Saadi proti Spojenému království* ze dne 29. 1. 2008, stížnost č. 13229/03), na nějž odkazuje i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 10/08, nebo ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19). Je proto přípustné jen za striktně definovaných podmínek. Zajištění musí vždy sledovat vymezený účel a lze k němu přistoupit pouze tehdy, nemohou-li být v konkrétním případě efektivně uplatněna jiná dostatečně účinná, avšak mírnější, donucovací opatření.
26. Před vypořádáním žalobních námitek soud konstatuje, že obecná tvrzení o porušení některých ustanovení správního řádu, Úmluvy či Listiny (viz bod 7 shora), nepovažuje sama o sobě za žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Žalobním bodem je totiž podle rozsudku rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, jen konkrétní (tj. ve vztahu k žalobci a k projednávané věci individualizované) skutkové tvrzení doprovázené konkrétní právní argumentací, z něhož plyne, z jakých důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné (viz též usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 3. 2018, č. j. 10 Azs 65/2017-72). Veden shora uvedenými specifickými východisky stran přezkumu zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizinců však soud alespoň v obecnosti k těmto tvrzením konstatuje, že porušení zmiňovaných ustanovení správního řádu, Úmluvy a Listiny v napadeném rozhodnutí neshledal.

Podmínky pro zajištění žalobce byly naplněny

27. Při přezkumu rozhodnutí o zajištění ve správním soudnictví je soud povinen přezkoumat, zda je zajištění cizince oprávněné, včetně posouzení, zda zajištění sleduje svůj konkrétní účel. Pokud v okamžiku zajištění cizince nemůže být tohoto účelu dosaženo, resp. pokud během tohoto zajištění bude zjištěno, že účel zajištění nebude možné naplnit, jedná se o nezákonný zásah do osobní svobody cizince. Jak k tomu uvedl rozšířený senát v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, „*smyslem řízení o zajištění cizince není konečné posouzení otázky, zda má být tomuto cizinci uděleno správní vyhoštění nebo zda má být předán na základě mezinárodní smlouvy či má jinak nuceně vycestovat z území ČR, ale pouze vytvoření podmínek pro to, aby tento hlavní účel mohl být realizován a nebyl předem zmařen tím, že se cizinec bude skrývat či se jinak vyhýbat realizaci případného správního vyhoštění, předání či vycestování z území ČR*“. (...) *O zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit*“.
28. Žalobce byl zajištěn jako žadatel o mezinárodní ochranu. V tomto režimu platí, že zajištění může být nařízeno pouze v případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření (čl. 8 odst. 2 přijímací směrnice). Důvody zajištění jsou přitom explicitně uvedeny v čl. 8 odst. 3 přijímací směrnice, a to v podobě taxativního výčtu následovně:
- a) *za účelem zjištění nebo ověření jeho totožnosti nebo státní příslušnosti;*

- b) *za účelem určení těch skutečností, na nichž je jeho žádost o mezinárodní ochranu založena a jež by bez zajištění žadatele nebylo možné získat, zejména v případě nebezpečí skrytí se žadatele;*
 - c) *během příslušného řízení za účelem rozhodnutí o právu žadatele na vstup na dané území;*
 - d) *je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle návratové směrnice za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení;*
 - e) *vyžaduje-li to ochrana národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku;*
 - f) *v souladu s článkem 28 nařízení Dublin III.*
29. Každý z uvedených důvodů plní poněkud jiný účel. Žalobce byl napadeným rozhodnutím zajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, podle něhož lze rozhodnout o zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany, nelze-li účinně uplatnit zvláštní opatření, *jestliže byla žádost o udělení mezinárodní ochrany podána v zařízení pro zajištění cizinců a existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání podle evropského zatýkacího rozkazu k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu odnětí svobody do ciziny, nebo je pozdržet, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, není-li takový postup v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Aplikovaný důvod zajištění koresponduje s důvodem uvedeným v čl. 8 odst. 3 písm. d) přijímací směrnice.*
30. K výkladu tohoto důvodu zajištění se vyjádřil Soudní dvůr EU v usnesení ze dne 3. 6. 2021 ve věci *J. A. proti Slovinsku*, C-186/21 PPU, podle něhož tento důvod obsahuje dvě odlišné kumulativní podmínky. Jednak *podmínku zajištění žadatele za účelem vyhoštění a jednak podmínku existence přiměřených důvodů, založených na objektivních kritériích, domnívat se, že žadatel podal žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení* (bod 36). Příkladem objektivního kritéria, kterého se orgány mohou dovolávat, je skutečnost, že žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení (bod 37). Obdobně se k naplnění důvodů zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu vyjádřil NSS např. v rozsudku ze dne 19. 1. 2017, č. j. 10 Azs 288/2016-27, v němž uvedl, že jsou v daném ustanovení obsaženy tři podmínky, za kterých lze vydat rozhodnutí o zajištění. První podmínkou je podání žádosti až v zařízení pro zajištění cizinců, druhou je existence oprávněných důvodů se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána pouze s cílem se vyhnout hrozícímu vyhoštění nebo jej pozdržet, a konečně třetí, že žádost o udělení mezinárodní ochrany nebylo možno podat dříve. Tyto podmínky je přitom třeba splnit kumulativně (současně).
31. V případě žalobce byly shora uvedené podmínky vyplývající z přijímací směrnice a zákona o azylu splněny. Zaprvé, žalobce byl zajištěn za účelem správního vyhoštění rozhodnutím ze dne 1. 6. 2023 a žádost o mezinárodní ochranu podal až v zařízení pro zajištění cizinců.
32. U žalobce existují též objektivní okolnosti, na jejichž základu se lze domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána s úmyslem pozdržet či zmařit výkon rozhodnutí o vyhoštění. V prvé řadě měl žalobce možnost přístupu k azylovému řízení již dříve, a to buď v Maďarsku, kde, jak sám vypověděl, přestupoval z kamionu do osobního auta, které jej

následně převezlo do České republiky. Byť žalobce tvrdí, že si nebyl vědom toho, že je v Maďarsku, po jednodenní cestě kamionem z Turecka mu muselo být bez pochyb zřejmé, že se již nachází na území některého z členských států Evropské unie. I kdyby však žalobce reálnou možnost podat žádost o mezinárodní ochranu v Maďarsku neměl, mohl tak učinit již při svém zadržení, případně zajištění policií na území České republiky. K podání žádosti však přistoupil až poté, co bylo rozhodnuto o jeho vyhoštění a zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Současně je nutno zohlednit, že žalobce opakovaně uváděl, že se chce dostat za svými dvěma syny do Německa a že tato země byla po celou dobu jeho skutečným cílem (chtěl zde najít své syny a také práci). Je tedy zjevné, že rozhodnutí o správním vyhoštění tomuto jeho cíli zjevně brání, a lze se proto oprávněně domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu byla prostředkem, jak takto vzniklou překážku žalobcova budoucího pobytu na území členských států EU odstranit.

33. Soud má za to, že je též reálné naplnění účelu tohoto důvodu zajištění. Zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu má za cíl znemožnit zneužití zákona podáním účelové žádosti o mezinárodní ochranu a dosažení takových podmínek, které cizinci umožní vyhnout se již uloženému správnímu vyhoštění (typicky útekem a přerušením kontaktu s orgány veřejné správy). Aniž by tím byl jakkoliv předjímán výsledek řízení o mezinárodní ochraně, jedná se o preventivní opatření, které má zabezpečit dostupnost žadatele pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Účelem § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je „zajištění efektivní kontroly nad průběhem správního řízení o vyhoštění v situaci, kdy cizinec během řízení uplatní své právo požádat o mezinárodní ochranu“ (srov. např. rozsudky NSS ze dne 15. 2. 2017, č. j. 10 Azs 284/2016-35, ze dne 28. 2. 2017, č. j. 4 Azs 9/2017-31, nebo ze dne 31. 8. 2017, č. j. 1 Azs 243/2017-25).
34. I tato podmínka pro zajištění žalobce podle citovaného ustanovení zákona o azylu je naplněna. Žalobcovo zajištění efektivně naplní cíl spočívající v jeho dostupnosti pro výkon rozhodnutí o vyhoštění (v případě negativního výsledku řízení o žádosti o mezinárodní ochranu), přičemž současně zde nejsou na první pohled patrné překážky, které by bránily reálné možnosti navrácení žalobce do země původu.

Nebylo možno účinně uplatnit zvláštní opatření

35. Soud se dále k námitce žalobce zabýval též splněním dalšího předpokladu pro jeho zajištění, a to otázkou, zda nebylo možné účinně uplatnit zvláštní opatření jakožto mírnější alternativu vůči zajištění.
36. Bez ohledu na důvod zajištění se zvláštním opatřením podle § 47 odst. 1 zákona o azylu rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené. Povaha obou zvláštních opatření osobní svobodu cizince neomezuje, a proto je-li důvodná hrozba jeho útěku či skrývání, jejich uložení zpravidla na místě nebude.
37. K aplikaci těchto ustanovení, jimiž je do zákona o azylu transponován čl. 8 odst. 2 a 4 přijímací směrnice (na které poukázal též žalobce), se vyslovil NSS např. v rozsudku ze dne 28. 6. 2017, č. j. 1 Azs 349/2016-48, v němž uvedl, že „[p]okud jsou ... splněny všechny podmínky pro aplikaci důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (tj. na základě objektivních okolností spočívajících zejména v předchozím jednání cizince existují oprávněné důvody se domnívat, že podání žádosti bylo pouze účelové), je třeba tyto okolnosti zvažovat i při

posouzení podmínek účinnosti zvláštních opatření. (...) Přitom nelze odhlížet od důvodu zajištění a od toho, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Zvláštní opatření lze proto považovat za účinná, pokud lze jimi dosáhnout daného konkrétního účelu zajištění mírnějšími prostředky - bez fyzického zajištění žadatele. (...) Podle tohoto rozsudku je při zvažování zvláštních opatření na místě zohlednit pobytovou historii žadatele, včetně případného maření předchozích rozhodnutí o správním vyhoštění. „Jakkoliv nelze paušálně říci, že by v případě existence důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu byla možnost uložení zvláštních opatření vždy vyloučena, jejich neúčinnost bude častější než v případě zvažování alternativ k jiným důvodům zajištění. Vždy však bude třeba zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU, včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince“. Volba zvláštních opatření je totiž v prvé řadě „vázána na předpoklad, že žadatel bude se státními orgány spolupracovat. Uložení zvláštního opatření musí být dostatečné k zabezpečení jeho účasti nejen v řízení ve věci mezinárodní ochrany, nýbrž rovněž pro případ výkonu rozhodnutí o vyhoštění, pokud by se rozhodnutí o správním vyhoštění stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Existují-li skutečnosti nasvědčující tomu, že by žadatel správní řízení či výkon případného rozhodnutí o správním vyhoštění mařil, nelze přistoupit ke zvláštnímu opatření (rozsudek NSS ze dne 13. 11. 2019, č. j. 10 Azs 244/2019 - 34).

38. Žalovaný na s. 2 napadeného rozhodnutí shrnul zjištění vyplývající z žalobcova výsledku (viz bod 20 shora). Na jejich základu uzavřel, že v žalobcově případě jsou dány důvody pro zajištění a současně, že z žalobcova jednání plyne, že by mírnější donucovací opatření ve formě zvláštních opatření bylo nedostačující a neúčinné. Dále žalovaný uvedl (s. 3), že žalobce přicestoval v automobilu řízeném neznámým řidičem, nelegálně bez cestovního dokladu a bez víza či povolení k pobytu. Tímto krokem podle žalovaného potvrdil svůj vztah k právnímu řádu ČR a EU. Uvedené podle žalovaného neprokazuje, že by se na straně žalobce mělo na tomto vztahu v průběhu řízení o mezinárodní ochraně něco změnit, tedy že by respektoval povinnosti vyplývající ze zákona o azylu. Žalobce si je vědom nelegálnosti svého pobytu, neboť sám uvedl, že do České republiky přicestoval za pomoci převaděčů s cílem dostat se do Německa. Jistě si uvědomoval, že takovým způsobem se mezi státy legálně necestuje. S ohledem na obsah výpovědi by žalobce bezesporu pokračoval v nelegální cestě do Německa. Žalobce opakovaně sdělil, že jeho cílovou zemí je právě Německo, kde má dva syny a kam by chtěl pokračovat. Podle žalovaného je tedy více než jisté, že při propuštění ze zařízení by žalobce v tomto úmyslu pokračoval a nevyčkal by výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Žalovaný dále uvedl, že žalobce k ČR žádné vazby, ani závazky, nemá tu žádné přímé příbuzné, ve vlasti žijí jeho sourozenci, manželka, dcera a vnuk jsou s ním v ČR a jeho dva synové v Německu. Nemá tedy ani subjektivní důvod zdržovat se v České republice. Místo hlášeného pobytu má žalobce v Turecku, v ČR takové místo nemá. Žalovaný na základě uvedeného uzavřel (s. 4), že by propuštěním ze zajištění byl ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany a s ohledem na absenci jakýchkoli vazeb v ČR, jeho nelegální přicestování a jasně deklarovanou cílovou zemi – Německo, nelze rozumně předpokládat, že žalobce své jednání změnil a respektoval by zvláštní opatření podle zákona o azylu, které by mu žalovaný uložil.

39. Tyto závěry soud považuje za přezkoumatelné a zákonné.

40. Byť se žalovaný v rámci napadeného rozhodnutí nevěnoval možnosti uložení zvláštních opatření koncentrovaně (na jednom místě) a nevyslovil se ani zvlášť k jednotlivým zvláštním opatřením přicházejícím v úvahu, lze z celého kontextu odůvodnění zjistit, jaká zjištění vedla žalovaného k závěru, že by v žalobcově případě nebylo možno zvláštní opatření účinně uplatnit. Žalovaným popsané skutečnosti, které mají oporu ve správním spisu, totiž skutečně nasvědčující tomu, že by žalobce řízení či výkon rozhodnutí o správním vyhoštění mařil. Žalovaný v souladu se shora citovanou judikaturou popsal žalobcovu osobní a rodinnou situaci, jeho vazby (resp. neexistenci vazeb) na území České republiky, hodnotil žalobcovo dosavadní chování (nelegální vstup na území) a jeho úmysl cestovat do Německa za jeho syna. Tyto okolnosti pak zohledňoval též v souvislosti s důvodem žalobcova zajištění (tedy zaručení jeho přítomnosti po dobu řízení o žádosti o mezinárodní ochranu a případné následné vyhoštění). Soud se shoduje s žalovaným, že veškeré popsané okolnosti nezakládají rozumný předpoklad, že by žalobce v budoucnu se správními orgány spolupracoval, respektoval rozhodnutí o vyhoštění, ale naopak spíše nasvědčují tomu, že žalobce by mařil případný výkon správního vyhoštění (resp. by na území nevyčkal rozhodnutí o své žádosti), ale pokračoval za svými syny do Německa. Z výše uvedených důvodů tak nebylo na místě žalobci zvláštní opatření podle § 47 zákona o azylu ukládat místo zajištění, a to v obou případech ze stejného důvodu, tudíž žalovaný neměl povinnost zabývat se zvlášť důvody, proč nepřistoupil na opatření podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, a zvlášť důvody, pro které nepřistoupil na opatření dle § 47 odst. 1 písm. b) zákona o azylu.
41. Pokud žalobce vytýká žalovanému, že z napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by žalobce měl páchat v minulosti trestnou činnost či narušovat veřejný pořádek, je nutno uvést, že taková činnost by mohla být v souladu s citovanou judikaturou jedním z důvodů, proč nelze účinně uplatnit zvláštní opatření. Nebylo-li v žalobcově případě zjištěno, že by trestnou činnost páchal, nebylo ani třeba, aby se touto otázkou žalovaný v napadeném rozhodnutí výslovně zabýval. Podmínka spočívající v páchání trestné činnosti či narušování veřejného pořádku totiž není nutná pro rozhodnutí o zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu, na jehož základu byl zajištěn žalobce. Ani v tomto ohledu tak není napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.

Délka zajištění byla stanovena přezkoumatelně a v souladu se zákonem

42. Žalobce dále brojí proti délce zajištění.
43. Podle § 46a odst. 5 zákona o azylu ministerstvo v rozhodnutí o zajištění stanoví dobu trvání zajištění, kterou lze prodloužit, a to i opakovaně, nejdéle na 120 dnů.
44. Soud nad rámec žalobních bodů konstatuje, že žalovaný při stanovení délky zajištění respektoval zákonem dané rozmezí, neboť dobu trvání zajištění stanovil do 5. 10. 2023, tedy v maximální možné délce 120 dnů.
45. V odůvodnění napadeného rozhodnutí (s. 4 – 5) žalovaný uvedl, že ačkoli považuje podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany za účelové, nebude možno žádost hodnotit jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. Podle judikatury by mohla být žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná výhradně tehdy, pokud žadatel jako jediný důvod žádosti uvedl právě snahu vyhnout se realizaci vyhoštění, vydání nebo předání či je zdržet. Vzhledem k tomu, že ještě nebyly provedeny veškeré úkony správního řízení, které jsou nutné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nelze v tuto chvíli vyloučit, že nebude nezbytné žádost posuzovat standardně, tj. z hlediska případného naplnění podmínek § 12 - § 14b zákona o azylu. Proto žalovaný stanovil pro dobu trvání

žalobcova zajištění maximální zákonem stanovenou lhůtu 120 dnů, tedy odpovídající lhůtě pro vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany podle § 27 odst. 1 zákona o azylu, která činí 6 měsíců.

46. Podle názoru soudu je uvedené odůvodnění stanovení délky lhůty zajištění přezkoumatelné a individualizované. Žalovaný při jejím stanovení postupoval v souladu s judikaturou NSS, neboť zohlednil zejména očekávanou délku řízení ve věci mezinárodní ochrany. Účel zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je totiž z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Jak konstatoval NSS již v rozsudku ze dne 23. 1. 2019, č. j. 1 Azs 363/2017-38, zpravidla „nelze osobu zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně, přičemž opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.“ (bod 41; shodně též rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019-38, bod 18). Zajištění o délce 109 či 110 dní se srovnatelným zdůvodněním předpokládané délky řízení o mezinárodní ochraně a s ohledem na zdroje dostupné žalovanému již v přezkumu NSS obstálo (viz rozsudky ze dne 7. 2. 2019, č. j. 1 Azs 316/2017-43, body 33–36; či ze dne 12. 3. 2020, č. j. 7 Azs 426/2019 - 38, odst. 17–19). V nyní posuzované věci žalovaný zdůvodnil délku zajištění obdobně, tedy výčtem okolností, z nichž dovedl předpokládanou délku řízení o mezinárodní ochraně (viz str. 4 napadeného rozhodnutí). Žalobce v žalobě pouze obecně namítá, že žalovaný postupoval paušálně, aniž by uvedl, které konkrétní okolnosti posuzované věci žalovaný přehlédl a měl vzít v potaz při určení doby zajištění. Soud tak má za to, že odůvodnění doby zajištění v napadeném rozhodnutí bylo dostatečně podložené a přiměřené s ohledem na důvod zajištění žalobce.
47. Samotná délka zajištění žalobce nezbavuje možnosti případného dalšího soudního přezkumu, neboť podle § 46a odst. 10 zákona o azylu má možnost podat nejdříve po uplynutí 15 dnů ode dne nabytí právní moci posledního rozhodnutí soudu o propuštění ze zajištění s případně navazujícím soudním přezkumem.

K ostatním žalobním námitkám a návrhu na přiznání odkladného účinku

48. Soud nezpochybňuje, že pobyt v zařízení pro zajištění cizinců je frustrující situací s možnými dopady na psychiku zajištěného cizince. To ale samo o sobě nevede k nemožnosti zajištění žalobce. V dané věci z obsahu správního spisu plyne, že žalobce je zdravý padesátitřiletý muž, který se s ničím neléčí a nebere žádné léky. V průběhu řízení nevyplynuly (a žalobce nesdělil) žádné jiné důvody, které by měly vést k závěru, že žalobce je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, která by mohla být zajištěna pouze zcela výjimečně (§ 46a odst. 3 téhož zákona), což žalovaný v napadeném rozhodnutí výslovně uvedl (viz s. 3).
49. Stejně tak není pochyb o tom, že důsledkem zajištění je izolace včetně omezení rodinných a soukromých kontaktů. Jak však uvedl NSS v rozsudku ze dne 12. 2. 2016, č. j. 5 Azs 16/2015-32, „[z]ajištění představuje omezení osobní svobody, a jde proto z povahy věci vždy o zásah do rodinného a soukromého života zajišťovaného cizince. Zajištění ovšem neznamená ztrátu kontaktu zajištěného cizince s jeho rodinnými příslušníky, když podle čl. 10 odst. 4 přijímací směrnice je povinností členských států zajistit, aby rodinní příslušníci mohli se žadatelem o mezinárodní ochranu komunikovat a navštěvovat jej v podmínkách, které respektují soukromí“. Není pravdou, že by byl žalobce zcela odstřižen od kontaktu s rodinnými příslušníky. Povinností žalovaného (potažmo zařízení pro zajištění cizinců) je zajistit v souladu se shora citovaným ustanovením přijímací směrnice možnost komunikace (a případně návštěv) s rodinnými příslušníky, což se podle vyjádření žalovaného

děje, neboť žalobci je umožněn alespoň telefonický kontakt (prostřednictvím vouchery poskytovaných zajištěným cizinců za tímto účelem).

50. Soud se shoduje s žalovaným, že výtky směřující vůči postupu policie a zákonnosti rozhodnutí o zajištění ze dne 1. 6. 2023 podle zákona o pobytu cizinců se míjí s předmětem tohoto řízení. Nedostatečné zjištění skutkového stavu, případně posouzení rozhodných právních otázek (nezbytnost zajištění a využití mírnějších opatření) v rozhodnutí o zajištění ze dne 1. 6. 2023 podle zákona o pobytu cizinců by žalobce mohl účinně namítat případně v žalobě mířící právě proti tomuto rozhodnutí, nikoli v nynějším řízení, v němž žaloba míří proti odlišnému rozhodnutí a žalovaným je jiný správní orgán (soudu přitom není známo, zda žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou, z vlastní úřední činnosti soudu tato skutečnost nevyplývá).
51. Soud se na tomto místě může vyjádřit pouze k námitce, podle které mu bylo při výsledku, který prováděla policie, tlumočeno do tureckého jazyka, kterému nerozumí, neboť protokol z tohoto výsledku byl jedním z podkladů, na jehož základu žalovaný zjišťoval skutkový stav rozhodný i pro nynější věc. Tuto námitku však soud shledává nedůvodnou. Jak uvedl již shora, žalobce proti výslovnému dotazu policie k tlumočení z turečtiny nic nenamítl, žádné výtky vůči protokolu po provedeném výsledku nevznsl. Skutečnost, že by nerozuměl tureckému jazyku, nevyplývá ani z jiných podkladů založených ve správním spisu. Naopak, uvedená námitka se jeví spíše účelově ve světle skutečností, že byt žalobce pochází ze Sýrie (a dříve měl též syrské státní občanství), od roku 2012 žil v Turecku a při kontrole policií předložil turecký občanský průkaz. Policii tedy nelze důvodně vytýkat, že mu za těchto okolností při výsledku zajistila tlumočení do tureckého jazyka (proti čemuž dříve nic nenamítl). Protokol z výsledku tak byl způsobilým podkladem pro rozhodnutí žalovaného.
29. Závěrem soud uvádí, že nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku, neboť s nejvyšším urychlením rozhodl ve věci samé. Za takového stavu by bylo rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku nadbytečné. Shodně s žalovaným však soud k tomuto návrhu uvádí, že v tomto typu řízení je přiznání odkladného účinku v zásadě vyloučeno, jelikož by se nejednalo o prozatímní procesní řešení, ale o řešení konečné, neboť by vedlo k ukončení žalobcova zajištění, čímž by byl popřen smysl následného rozhodování ve věci. Přiznání odkladného účinku by mělo shodné konečné účinky jako vyhovění žalobě.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

30. Soud s ohledem na shora uvedené nepovažuje žádnou z žalobních námitek za důvodnou. Nad rámec uplatněných námitek neshledal žádné okolnosti, které by svědčily o tom, že napadené rozhodnutí je stiženo jinou vadou či nezákonností nenamítanou v žalobě. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
31. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení nevznikly žádné náklady převyšující náklady na běžnou úřední činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 4. července 2023

Lenka Bursíková, v. r.
soudkyně